

Visitaforedrag søndag 16. oktober 2022 i Bøler menighet

Ved biskop Kari Veiteberg

Denne uka har vi hatt bispevisitas her i Bøler menighet. Ei uke som har vært god. Der jeg har kjent på den menneskelige varmen i denne kirka som dere kaller for en «lysets kirke». Og jeg har fått være med og oppdage mer av det lokalsamfunnet som finnes i sognet; på Ulsrud, Rustad, Bogerud og Skullerud, i tillegg til her på Bøler.

Jeg er inspirert og takknemlig, etter å ha fått møte så mange rause og kloke mennesker i og utafør denne kirkens mange rom.

I dette foredraget, som er blitt til i samarbeid med prost Sigmund Akselsen, og kirkefagsjef Tor Øystein Vaaland, vil jeg dele noe av det vi har gjort, og snakka om, som kan prege veien videre for kirka i denne menigheten.

Men først vil jeg si litt om det formelle.

En bispevisitas følger nemlig en *protokoll*. En visitas er et institusjonalisert og rettslig ordna besøk. Det finnes et visitasreglement for Den norske kirke, og et eksempel på noe av det formelle, er dette visitaforedraget som jeg nå skal holde.

Ordet *biskop* sier noe viktig om en visitas. Ordet kommer fra det greske ordet *episkopos* som betyr en som ser, ei som har tilsyn, og dette har denne uka handlet om: *Å se sammen* på hva som foregår i denne kirka og i disse boområdene ... *og se framover*. Biskopens oppdrag under visitasen er å støtte, inspirere og rettleie, og som biskop skal jeg bidra til at vi som kirke i Bøler menighet gjør oss *levende, nær og tilgjengelig* både som trossamfunn og samfunnsaktør.

Sist gang det var visitas i Bøler, var for 18 år siden. Da kom Gunnar Stålsett hit som biskop. Til den gamle kirka, og til et yngre drabantbymiljø. Det var en annen tid for Bøler menighet! Og det var på høy tid at Oslo biskop kom tilbake, for å «se til».

En del av arbeidet før en visitas, er at menighetsrådene skriver rapporter til biskopen. Her har det vært et godt samspill mellom menighetens stab og menighetsråd, og jeg vil takke for en gjennomarbeidet og god visitasberetning. Den handler om menighetenes demografi, og om historien siden siste visitas, og arbeidet med å bygge og ta i bruk denne kirka for 11 år siden. Fra kirkevergen lå det i rapporten egne sider om denne bygningen, om Bøler kirke.

Visitasrapporten handler også om aktiviteter i kirka og i lokalsamfunnet. Den minnet om de tre hovedtemaene dere i sin tid valgte for menigheten:

At Bøler kirke skulle være et sted for tro, for kultur og for debatt. I ettertid har dere bytta ut debatt med dialog.

Dere skrev i rapporten også om et visuelt tuntre, som et verktøy i alt arbeidet: «Jo dypere røtter, desto videre greiner!» Et fint bilde!

Takk for alt arbeidet i forkant, og for gjennomføringa som har vært.

Hva har vi gjort denne uka?

Vi starta visitasen tidlig **tirsdag morgen** på **Skullerud ungdomsskole**. Det var det første av tre flotte og viktige skolebesøk. Rektor tok imot oss til den faste frokosten på skolen, som var blitt til i samarbeid med bydelen. Dit kan elever komme innom, ta seg en skive eller et eple og smøre en matpakke.

Et godt tilbud, som gir næring for kropp og sjel.

Fire elever fra 10. klasse viste bilder og fortalte om skoleturen til Polen og Tyskland, der de besøkte Berlin, saltgruvene i Krakow, og Auschwitz og tre andre konsentrasjonleirer. «Turen er et viktig bidrag i skolens ansvar for å styrke elevene sin selvtro gjennom forskjellige karaktertrekk: Sosial kompetanse, engasjement, selvkontroll, utholdenhet, respekt og takknemlighet.» De formidla sterke inntrykk, og et sterkt samhold. Rektor presenterte skolens verdier og løftet fram sosial kompetanse, empati, raushet og tillit. «Alt handler om å hjelpe elevene til å gjøre et litt bedre valg i morgen».

Rektor sa også, at nye elever kommer med ett spørsmål i tankene: «Liker du meg?» ... Og at svaret skal være: «Ja, vi er glad for at du er elev her.»

Dette heier også kirken på, og rektor og stab fra Bøler menighet, var enige om at dette var et godt grunnlag for samspill videre.

Fra Skullerud skole gikk jeg hit til kirka, og vi samla vi oss til **pilegrimsmesse** – og delte nattverden. Vi satte oss til **et stabsmøte i møterommet** oppe, der alle de tilsatte delte litt. Noen av dem, som diakonen og den yngste av kapellanene, er nye i jobben, mens andre, som den eldste kapellanen, har vært her i 19 år. Det var et godt møte med en fin stab, og faktisk hørte jeg at alle sa de er glade for å oppleve et godt stabsfellesskap.

Det kan jeg si dere: Ikke alle kan si det samme i kirkestabene rundt omkring!

Tirsdag ettermiddag gikk vi til **U2** for å spise middag. Vi kom inn i den store foajeen i Utmarkveien Omsorg +. De hadde hengt opp plakater med ordet bispevisitas. Og mange eldre var kommet ned fra leilighetene sine. De ville hilse på, og dele litt fra sine liv. Etter samtalene fikk vi servert nydelig laks i selskap med to representanter for de frivillige.

Tirsdag kveld var jeg invitert til et stort ungdomsmøte på **Skullerud aktivitetssenter: «Helt ærlig» - om rasisme.**

«Helt ærlig» tar opp temaer som ungdom er opptatt av, og eksempler på det er psykisk helse, hat, ekstremisme, kropp, seksualitet, og porno. Tirsdag kveld handla det om rasisme. Jeg satt i panelet med tre andre. Jeg tror vi alle vil huske denne samtalen lenge, og vi er på ingen måte ferdig. Rasisme *fantas* her, det *finnes* nå, og vi ble utfordra, i et fullstappa rom med minst 50 ungdommer, og 20 voksne.

Kanskje ikke alle her kjenner «Helt ærlig» ...? Det er et dialogkonsept som starta i Bøler kirke for noen år siden, av ungdomsledere som ville snakke sant om temaer som er tabu i kirke og samfunn. Her har denne menigheten funnet på noe unikt som dere må ta vare på, og bygge videre på.

Tirsdagen var innholdsrik! Og jeg skal komme tilbake til denne kvelden!

Det ble onsdag, og vi begynte dagen på **Rustad skole**. Det ble et nytt flott skolebesøk, der jeg fikk treffe 1. klasse og hele 5. klasse trinn.

Femteklassingene stilte med forberedte spørsmål, og den nye kapellanen her på Bøler, og jeg, satte oss foran elevene for å bli grilla: «Er dere katolikker?», spurte en av elevene. «Hvor mange kirker er det i verden?», spurte en annen. En elev spurte om jeg liker å bo i mikrohus. Jeg svarte ja, men jeg sa også at det begynner å bli litt kaldt.

Rektor på Rustad var et hyggelig vertskap, og hun uttrykte et ønske om mer samarbeid med kirka. Skolen opplever det vanskelig med skolegudstjeneste, på siste skoledag før jul. Det skaper en splittet elevmasse, og en dårlig inngang til juleferie. «Men hva med påske?», spurte rektor. «Og hva med adventstiden?», spurte soknepresten.

Og dermed var grunnlaget lagt for fornyelse i metodikk og utvikling av samarbeidet videre.

Fra Rustad skole gikk vi til **Langerud sykehjem**, som har 161 beboere. I Bøler menighet ligger altså det største kommunale sykehjemmet i Oslo kommune, fikk vi vite. Der hadde sykehjemspresten, sammen med ledelsen, lagt til rette for andakt. Hele foajeen var full av folk, og sangen var høy. Vi spiste lunsj og snakket med ledelsen. De anerkjente prestedienstens betydning som bygger opp under helheten i omsorgstjenestene.

Vi brukte ti minutter på å gå i høstsola fra Langerud sykehjem til **bydelshuset på Skullerud**. Der tok bydelsdirektøren og hans avdelingsdirektører imot oss. Bydelsdirektøren presenterte visjonen til og organiseringen av bydel Østensjø, der Bøler er en av tre menigheter. Han fortalte om den demografiske virkeligheten, og spurte hva bydel og menighet kan samarbeide om.

Jeg tillot meg å løfte fram tro- og livssyn som både en rikdom og rettighet i alle menneskers liv. Menighetsrådets leder, var med,

og løftet fram kirkens ønske om å være positivt til stede i lokalmiljøet og for mennesker. Det ble også i bydelshuset, lagt grunnlag for kontakt som kan videreutvikle samarbeidet med bydelen.

Jeg gikk tilbake hit til kirka, og her fikk vi en **grundig befarings av dette store kirkebygget**. Da var kirkevergen og hans bygg- og anleggssjef med, og vi var enige om at dere har et fantastisk bygg med mange muligheter. Det er mye utleie, og kirka er blitt et viktig hus for nærmiljøet.

Den største utfordringen er strømkostnadene. Det er mye å varme opp, og vanskelig å styre. Det er lagt opp til fjernvarme, men den er ikke blitt installert.

Samtalen handlet om muligheter for å installere bergvarme, og investering i et grønt skifte, og jeg kommer tilbake til dette litt seinere i visitasforedraget.

Onsdag ettermiddag fikk vi en stille stund i kirkerommet, med **besøk av en yogainstruktør**, som tok oss inn i en stillhet og fred som kan være fremmed for mange, men gi en annen type eksistensiell opplevelse. Også dagen etterpå, torsdag formiddag, fikk jeg være til stede på **barselyoga**. Også det en aktivitet, som åpner for andre erfaringer, enn vi kanskje er vant til i kirken.

Bøler menighetsråd fikk jeg møte også på onsdagen. Et bredt sammensatt råd, med lekfolkets styrke. Noen av dem med lang fartstid som frivillige, mens andre fortalte at de var blitt aktive etter at denne nye kirka var kommet opp. Det ble sagt at Bøler menighet skal gjenkjennes, som åpen, varm, raus og grønn.

Flere av medlemmene sa at vi er kommet et godt stykke på vei.

Onsdag kveld var det også **kulturkveld**. Jeg var til stede i begynnelsen, fikk høre ett av korene som øver i kirka, og se noen lysbilder, men hadde fått avklart på forhånd, at det var i orden å reise hjem før møtet var helt slutt, etter en lang fin dag.

Torsdag morgen starta vi igjen på en skole. Denne gangen på **Ulsrud videregående skole**, som har 500 elever fra hele byen. Også her møtte vi nysgjerrighet og imøtekommenhet. Rektoren såg absolutt potensialet og verdien i et samarbeid.

«Hva er den største utfordringen i elevmassen?», spurte vi.
«Apati», svarte rektor.

Et ærlig, og tankevekkende svar ...

Vi var innom to klasser som hadde forberedt spørsmål til biskopen. Elevene her ble invitert til å besøke kirken, og igjen ble invitasjonen tatt positivt imot.

Torsdag formiddag fikk jeg også besøkt menighetens egen barnehage, her i underetasjen. Jeg fikk være til stede under samlingsstunden, og det var fint å merke tryggheten hos barna.

Torsdag formiddag var det også åpent hus i **kirkerestauranten**.

Etter formiddagsmaten, var det tidebønn i sidekapellet i kirken. Vi var mellom 20 og 25 voksne sammen, til veksellesning, bønn og lystenning. Det ble et stille, godt og hellig øyeblikk under visitasen.

Så var det «Stortorsdag». I visitasrapporten skriver dere at Stortorsdag er navet i menighetens arbeid med barn og familier. Vi fikk god middag, laget av frivillige, og det må ha vært minst 100 mennesker i alle aldre samlet her i konfirmantsalen, og inne i kirka. Barna deltok på knøttekor og barnegospelkor, og Bøler barnegospel hørte vi under gudstjenesten i dag.

På Stortorsdag var verdens mangfold til stede. Bøler tekstilverksted, som har holdt på i over ti år, er et samarbeid mellom Bøler menighet, Frelsesarmeen, og bydel Østensjø, sammen med en frittstående tekstilkunstner som er primus motor. I tillegg til frivillige. Her gjøres en viktig innsats i arbeidet med flyktninger og integrering. Torsdag satt barn og voksne sammen i tekstilverkstedet og sydde «olabager» og «olakurver». Jeg snakket med flere som gledet seg over at kirka er et åpent sted for mennesker av ulike tro og med ulike språk.

For meg var stortorsdag en fin avslutning på tre innholdsrike og gode dager.

Jeg vil nå fortsette med å løfte fram fem utfordringer til Bøler menighet.

Den første utfordringa handler om den overskriften dere selv satte for bispevisitasen, nemlig: «Se hele menigheten».

Dere har skrevet på forhånd, at det er tid for å bevege seg noe mer ut av kirka, og se hva som rører seg i de områdene som ligger litt lenger unna kirka. «Se hele menigheten!»

Og vi har gjort det denne uka. Sett og gått, møtt skoleledere på Rustad, Skullerud og Ulsrud ... bydelens ledelse på Skullerud ... beboerne på Langerud sykehjem ... og ungdom på Skullerud aktivitetssenter.

Den første utfordringa er at dere fortsetter denne vandringen, for å se og oppdage hele menigheten.

Jesus spurte: «Hva vil du at jeg skal gjøre for deg?» Bøler menighet kan spørre, hva dere kan gjøre for dette lokalsamfunnet!

Ta vare de gode relasjonene dere har fra før, og ta vare relasjoner dere har fått denne uka. Let etter hva som «gjør kirke» i denne delen av Østensjø bydel. Gjør avtaler med skolene, og kom dere inn i skolens årshjul, om det er et kirkebesøk før påske, eller et besøk i adventstiden.

Bruk læreplanen, se hele menigheten, og fortsett å være på tilbudssiden.

Den andre utfordringa er å være og snakke HELT ÆRLIG ...

Og jeg tenker selvsagt på det spesielle dialogarbeidet dere gjør blant ungdom. Fortsett det gode samarbeidet med bydelen om nye arrangementer. Tenk gjennom hvor de skal være. Mandag var arrangementet lagt for første gang utafør kirken. Var det bra? Hvor vil dere møtes neste gang?

La nysgjerrigheten seire, og bidra på denne måten til et trygt livssynsåpent samfunn for ungdom fra boligområdene på Ulsrud, Rustad, Bogerud og Skullerud – og Bøler.

Jeg husker godt hva hun sa, hun som satt ved sida av meg i panelet tirsdag kveld, da vi snakket om rasisme. Jeg vil gjøre noen av hennes ord til vår felles utfordring. Først sa hun: «Snakk om rasismen. Det kan aldri bli for mye snakk om rasisme!» «Vi må snakke til det ikke er mer rasisme igjen», sa hun. Og la til ... at det som er verre enn politikere som fremstår som rasister, er tausheten og likegyldigheten.

Bøler menighet: Vær tydelig mot all form for rasisme. Fortsett å snakke «helt ærlig», og bruk krefter på det.

Den tredje utfordringa er å være en inkluderende kirke.

Nå vil jeg ta utgangspunkt i tekstilverkstedet. Det er altså bygget opp i et samarbeid mellom flere gode krefter og ressurser. En gang i måneden møtes mennesker som fører verdens ulike tungemål, i et fellesskap på tvers av kulturell og religiøs bakgrunn. Torsdag møtte jeg barn, ungdom, unge foreldre, og godt voksne. Vi spiste sammen. Ungene løp rundt. Noen satt med sysakene ved egne bord der oppklippa dongeristoffene lå spredt ut over ...

Jeg fikk oppleve det livssynsåpne samfunnet her i konfirmantsalen i Bøler kirke!

Det var fint, og dere må fortsette på denne veien.

Her er det muligheter for å styrke frivilligheten, og få flere ungdommer som kan følge menighetens eget ledertreningsprogram.

Her er det også rom for å be om mer engasjement fra bydelens side. Be om at kommunen får **også sine ansatte** mer inn i prosjektet.

For Tekstilverkstedet skaper inkludering og økt trygghet i lokalsamfunnet. Og bydel Østensjø er jo opptatt av å skape gode møteplasser, ta vare på mangfold og forebygge utenforskap.

Og når vi snakker om å være en inkluderende kirke, vil jeg minne om et vedtak som Bøler menighetsråd fattet for et år

siden. Dette snakket vi også om, denne uka, at Bøler menighet har meldt seg inn i et nettverk av menigheter som heter «Fremtiden bor hos oss».

Dette er menigheter som preges av et kulturelt og religiøst mangfold. De som melder seg inn – sånn som Bøler menighet – vil prøve å forstå mer av den krysskulturelle virkeligheten. Som ser en fremtid i sitt lokalmiljø, på lag med lokalmiljøet.

Fremtiden bor jo også på Bøler ...

Fortsett å skape inkluderende fellesskap, sånn som i tekstilverkstedet.

Den fjerde utfordringen handler om bygningen Bøler kirke.

Det er høst og i ferd med å bli kaldt. Du merket det kanskje under gudstjenestene, at temperaturen var lav.

Men noen har det verre enn oss. I Europa er det krig. Vi har den siste uka sett nye russiske angrep over hele Ukraina. Vi har sett en tendens til at angrepene er retta mot sivil infrastruktur. Krigen er trappet opp. Det er en skremmende situasjon, og vinteren i Ukraina kan bli svært kald.

Med krigen, og alle utfordringene med kraftforsyninger og økende strømpriser, har uroen i verden kommet tettere også på Norge.

Det finnes for eksempel ikke nok penger i kirka i Oslo, til at kirkene kan være så varme som vi er vant til. Hver uke møter jeg kirkevergen i Oslo, og den øvrige ledelsen i bispedømmet, og vi står sammen om alvoret i situasjonen, som har ført til at alle kirkene i Oslo bispedømme nå holder 15 grader.

Temperaturen i alle kirkene i Oslo er skrudd ned inntil videre, fordi det ikke finnes nok penger til full oppvarming.

Jeg sa at jeg skulle si noe som angår Bøler kirke spesielt.

Under befaringen fikk vi høre åpent og ærlig om de store strømkostnadene i denne kirka. Vi så at det ved byggingen ble lagt opp til fjernvarme, men at det ikke ble realisert.

Bergvarmen er ikke installert. Mye ligger til rette, men det må bores. Det er et stort engasjement i Bøler menighetsråd for å få dette til. Strømforbruket kan faktisk reduseres med opp mot 70%, fikk vi vite på befaringen.

Jeg vet det er mange sider ved denne saken, men jeg vil likevel bruke anledningen, til å understreke alvoret, og samtidig utfordre menighetsrådet til å utrede videre om det er mulig å finne framtidrettede og gode grønne løsninger på lag med Kirkelig Fellesråd i Oslo. Da kan vi som kirke gå foran i det grønne skiftet, og prislappen på å varme opp Bøler kirke, kan i så fall gå kraftig ned.

Den femte og siste utfordringen, er knyttet til å åpne rom for tro.

Som kirke i Oslo bispedømme har vi en strategi som sier at vi skal være levende, nær og tilgjengelig – med Jesus Kristus i sentrum.

Vi skal bidra til «mer himmel på jord».

Under gudstjenesten i dag delte vi nattverden. I kirkerommet møttes vi til bønn, tekstutlegning, sang, stillhet og lystenning. Vi delte ordet om Jesus og fikk oppleve at søndagens gudstjeneste fremdeles er vår kirkes tradisjonelle pulsslag. Vi hørte barnekor og korps. Og hørte menighetens kantor spille og fylle rommet med musikk, som kan røre dype strenger i oss.

Men som kirke må vi erkjenne, at det er mange som ikke finner sin plass i gudstjenestens tradisjonelle fellesskap.

Under visitasen opplevde vi at tidebønn og meditativ yoga kan være andre metoder som åpner for stillhet og undring. I den nye strategien i Den norske kirke, sier vi noe om dette, at vi trenger ulike måter for å «åpne rom for tro», eller «være mer for flere». Vi trenger å åpne for flere erfaringer med det hellige.

Derfor er min femte og siste utfordring, at dere fortsetter å søke nye måter å komme i møte den åndelige lengsel som finnes hos mennesker som har behov for et annet uttrykk og språk enn det gudstjenesten bærer i seg.

Som kirke skal vi også utfordre våre egne praksiser. Dette handler om å skape nye arenaer for eksistensielle møter, for undring og for håp. Med Jesus Kristus i sentrum.

Jeg vil til slutt rette en stor takk til menighetsråd, stab og frivillige for den store innsatsen dere alle gjør i Bøler menighet.

Takk for at dere gjør det godt å være ansatt i menigheten. Dere ser og hører så mye, dere har store ambisjoner og ønsker om å utgjøre en stor forskjell i menneskers liv.

Samtidig er det viktig at det er en balanse mellom det dere gjør av viktig arbeid og det dere har ressurser til. Ingen er tjent med at dere sliter dere ut. Bøler menighet skal være et godt sted å jobbe, både nå og i framtiden.

Videre vil jeg takke for det gode fellesskapet denne visitasuken. Menighetsrådet, sokneprest, daglig leder og ansatte har lagt ned et stort arbeid i forberedelser og gjennomføring. Takk til dere vi har møtt i løpet av disse dagene. Som biskop går jeg videre oppløfta og stolt over alt det dere får til av å være en levende, nær og tilgjengelig folkekirke.

Takk til prosten og kirkevergen og til nære medarbeidere som har fulgt med under visitasen. Takk for samarbeidet om en flott gudstjeneste. Det har vært godt å være sammen med dere.

Gud velsigne dere.

Kari Veiteberg, biskop